

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته در .

جلد : ۱

سنه : ۱ ۵ ربیع الاول ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۷ کانون اول ۱۳۳۲ نومرو ۹

سفارتنامه آمدی غالب افندی

الحمد لله الذي هدانا للاسلام وايدالدين القويم المبين بالتأييد التام والصلوة والسلام على نبينا محمد سيد الانام قال الله الصلح سيد الاحكام وعلى آله واصحابه الذين هم اولو السعادة وعالي المقام وبعد بو عبد محتاج الطاف ومواهب حضرت واهب سيد محمد سعيد غالب حسب الاستطاعة والمكاسب بو وجهه اشعار مشهودات واخبار معلوماته راغب كافة واقعات زمانيه مقتضاي تصاویر ازليه اولوب هر برينك مقدمات ونتائجده احكام خفيه اولغله الله كشمش آتمدر آني اتمه جدل تيغ لايسئل عما يفعل مآلى ما صدق حال اولوب دولت عليه ابدى الدوام صانها الله تعالى الى يوم القيام ولع انوار شوكتها مادام الليالى والايام ايله فرانسه دولتي بيننده اوچيوز سنه مقدارى اثار مصافاة جارى وعوارض وتغيردن عارى اولديغندن بشقه معلوم خواص وعوام اولدينى وجهه فرانسه دولتي مبدل جمهوريت اولدينى هنكامده دخى مرعى اولان عهد سابقه على حالها ابقا اولندقدن صكره اقليم مصر ندره العصر ماده سيلاه وضع انامل تعرضات باعث انفساخ شيرازه مسالمات اولمق ملابسه سيلاه بيك ايكي يوز اون اوچ سنه سى محرمى او اسطنده مصرى استيلا وقوعنده اول امرده طرف دولت عليه ابد مدتدن سرعسكر تعيين وارسالى وبعده سنه مرقومه ذى الحجه سنه حسب الاقتضا توفيق ربانى در سعادتدن برأ مختصر اردوى هايون ظفر مقرون وايرتسى سنه دخى لزوم مصلحته مبتنى قدر يلكن دونماى هايون نصرتمون اسبالي ايله تدابير لازمه اجرا ومتفق سلطنت سنه اولان انكلتره دولتي جانبندن دخى طرف مصره سفان وقره عسكرى ارساليه بالاتفاق استرداد اولكاي مصر هاجتنا اولغله بعنايت الله الملك القدير اطراف وحواليسى حرباً وتخليه نزع وتسخير اولمغين اون التى سنه سى اقليم مصريه قبضه تصرفه آلنديغندن اسايش رعاياني متبع اولان مصالحه نى دخى اعاده يه طرفين رضاداد اولديغنه بناء بوقير كثير التقصير ركاب هايون ميمتمقرون امدجيلكى خدمتده مستخدم ايكن سنه مذ كوره شهر ذى القعدة الشريفه سنك

حالبوکه ، بیوک بر سهولتله ، حتی طبیعتیه ، بر لاتین مصدر ویا ماده اصلیه سندن مشتق بر یکی فرانسزجه کله اویدوره بیلیرز ؛ بر آز استعمال ایله بو لفظ نوین رتبه تقرری اجراز ایدر .
 عنعنه نك توقفی ؛ انقطاعی بر ملتی تولدیرر . ذاتاً ملت دیمك بر عنعنه بی عنادی ایتدیرن بر سلسله بشریه در . عنعنه سز مات متصور دکدر . لسانسز قوم اوله مدینی کی .
 هر نه وقت عنعنات کدوشه مش ، بر هیئت ، هیات جواریه نك اخلاق و عاداته مجلوب اولمش ایسه ، او ، بهمه حال ، تفسخ ایتشددر . بونك ده سر و حکمتی آشکاردر : بر مات ، ملت اوله رق کندیسنی کوسقره بیلیمک ایچون ، بهمه حال ، طوغری یا کلش بر طاقم خصوصیاته مالک اولیق اقتضا ایدر .
 آنك مابه القوامی ، مابه الیقاسی بو خصوصیات ، بو عنعنات و لسانیدر . آنلرک ضیاع ویا زوای ملتکده اندراسنه اشارتدر .

عقیده سز دین ، منطقسز فن ، وزنسز شعر ، محاکمه سز تاریخ ، خطسز هندسه ، رقمسز حساب ، کلفتسز نعمت ، کاغذسز کتاب ، ماده یه استناد ایتیمان رنگ ، صوته مستند اولیمان آهنک غیر قابل تعقل اولدینی کی عنعنه سز ملتده اوله ماز . عنعنه ، بر درجه یه قدر ، تشکیل و ادامه ملتیه لسانکده فوقنده در : بر آمریقان ، بر آوستریا ، بر بلجیقا ، بر اسویچره ملتیری وار ، لکن لسانلری یوقدر . کذلک لسانلری مشترک اولدینی حالده آلمانلر ، آوستریالیلر ، اسویچره لیلر ؛ فرانسیزلر ، بلجیقالیلر ، اسویچره لیلر ، قانادالیلر ؛ انکلیزلر ، آمریقالیلر ؛ دانمارقه لیلر ، نوروجلیلر آیری آیری ملتیزدر .
 مصالح ملیه ده ، ملتک تقویه سنده ، غل ملیه یه دواساز اولقده عنعناتی دایما و دایما کوز اوکنده بولوندیرمق بروجیه در .

عنعنه نك ده الزمی ، لازمی ، ایسی ، فناسی ، مهلکی ، ضرررسزی واردر . مسائل تنعنویه ده افراط و تفریط بنیان اجتماعی یی هدم ویا تغلیط ایده بیلیر . عنعنیه قارشلی لاقید قالمق مضیر اولدینی کی ، آکا زیاده سیله مربوط اولقده استقبالی تبعید ، ماضی یی تقریب ، حالی تشویش ایدر .
 عنعنه ایله اوتیانغه کلز . کذلک عننه مناقشه ده ایدلز . عقل و عنعنه نك علاقه بی جوق دیکل ، آزدر . عنعنات کیتدکجه صفوتندن تجرد ایدر .
 بومقاله مزده — نظریات موجوده یه مراجعت ایتهدن — بر تجربه قلمیه ده بولوندق . مقصد من آفاق ایدی . آکا بناء درکه علی الاکثر فرانسه یی موضوع بحث مقایسه ایتدک ، قارئلر من ایستلر ایسه عینی تطبیقاتی کندمن اوزرنده ده یاپه بیلیرز .

مهول نوری

تاریخ سیاسیله

ملیت منحصلمسی

۳

اون دو قوزنجی عصرک سوکنده ، حرکات ملیه نك نتیجه بی اوج شکلده تظاهر ایتدی .
 افتراق ، اتحاد و استخلاص .
 ۱ — افتراق ایله ، اوج کوچوک ملت اوج کوچوک دولته انقلاط ایتشدی ؛ بولردن

[منخط مملکتلر] قراللی ، ۱۸۱۴ ده یاپیلیمش بر حکومت صنعیه ایکن ، بلچیقانک استقلالیه اورتادن زائل اولدی . عینی تاریخده عینی صنعیتله اتحاد ایدن اسوچله نوروچ رابطه سی ده ، تدریجاً وبلا اختلال ، انحلال ایتدی . چونکه نوروچ ملتته ، ۱۷۹۱ فرانسز قانون اساسیسندن آلتیمش اصول ، اجنبی بر حکمداره تلقین اراده حتمی ویریوردی . نمسه دولتی ده ، بر اتحاد شخصی ایله برلشمش ایکی حکومت ، یاخود شکل سابقنده بر چفته دولت اولمشدی .

بو سببه بوکون بر نوروچ ویا بر مجاز مسئله سی یوقدر .

۲ — اتحاد اصولیه ده ، بر طاقم کوچوک حکومتلر ، قوه عسکریه صاحبی ایکی ملتله برلشهرک برهر بو یوک دولت اولمشدی ؛ آلمانیا ایله ایتالیا بویله تشکل ایتدی . بو کونکی آلمانیا دولت متحده سی ، اسکیدن ، بعضری بزم آقسرائی محله سی قدر بر طاقم حکومتجکله انقسام ایدرکن ، بر طرفدن توسع و دیگر جهتینده مشترک بر [سلطنت اراضیسی = Terre d'Empire] استحصال ایدن پروسیانک اطرافنده تشکل ایتمشدی . ایتالیان حکومتلری ده ، ساردنیا قرالغنه التحاق ایدهرک ایتالیا دولتی وجوده کتیرمشلردی .

۳ — استخلاص اسمیه یاد اولونان اوچنجی نتیجه ده عثمانلی اراضیسندن ظهور ایتدی : کچن عصرک بالقان خریطه سنده کی تعدیلاتی ملیتدن زیاده موسقوفک اثریدی ! ایکی صفحه ده نهایت بولان یونان استقلالیه ، صفحات مختلفه دن صوکره تشکل ایدن رومانیا حکومتی ، ونهایت قره طاغ و صربستان اسمیرلیله ایجاد اولونمش روسیه مینیا توری ایکی مضحکه ملیه ، اون دو قوزنجی عصرک اولادی دکل ، اولاد لقلریدر ! بویله اولقله برابر ، بونلرک هپسنده ، حالا برر امید ملی وار : فقط بو زمهره دن عثمانلار و مانیا ، روسیه دن ده بسار اربابانی ایسته سه ایدی ، دعواسنه بر آزده حق مزاج ایتمش اولوردی ! ..

هر حالده بو اوچ نتیجه ، آوروپانک تشکلات سیاسی و تاریخیه سیله مقایسه اولونورسه ، حرکات ملیه نک ظن و اعلان اولوندینی قدر عالشمول ، متین ، طبیعی و عمومی اولمادینی قولایجه آکلاشیلیر : عکسنی ادعا ایتک ، تاریخک قلبندن بوتون حسیات قدیمه بی ، بوتون متناقض احتراصاتی چیقارمق دیمکدر ! برده ، ملی اولان هر حرکت ورقابت داخل حساب اولق شرطیه ، موقیتله نهایت بولان ، مطلقاً شرائط خصوصیه دن متولد بر استنادر : ملیت جریانی ، هر حالده قوتلی بر دولتک حمایه سی اولان برلرده بر نتیجه ویره سیلیمشدر ؛ ایتالیا ده ، آلمانیا ده ، بر نقطه نظر دن مجارستانده وبالقاندی ، هپ بو اساسک نتایجی تظاهر ایتمشدی . بویله اولقله برابر ، هپسنده ده حالانقصان واردر ! جریان ملی ، آوستریا ده امتیازات ملیه شکلنده تجلی ایتدی ؛ فقط روسیه ده ، هیچ بر ملت هیچ بر حق حیات استحصال ایدمه مدیکندن ، مهزوم دکلسه ده عقیم اولدی : اوراده آنجق دولتک مغلوبیتلری قانون اساسی بی تعدیل ایله اسارتی تقلیل ایدر !

باشقه بر نقطه نظر دن ده ، ملیت جریانی ، آلمانیا مستثنا اولق شرطیه ، همان هر برده ، یادوغرودن دوغرویه ، یاخود تشریک ویا اشتراک اصولیه ، مطلقاً بر اجنبی سلاخی سایه سنده موقف اولمشدر : مثلاً بلچیقاده فرانسز ، ایتالیا ده ینه فرانسز ، بالقانلرده ایسه روس مداخلاتی اولمسه ایدی ، بیلیم بوکون خریطه ده بر بلچیکا ، بر ایتالیا ، بر صربستان و بر قره طاغ بولایلیز میدک ، و بولسه قده کیم بیلیر نه وضعیتده بولوردق ؟ ...

بوده اثبات ایدرکه بوکون حکومتلرک تشکلاتنده ، ملیت نظریه سندن زیاده ، اولاجنبی منافی ، نایاً بر آزده اجنبی قوتی اجرائی تأثیر ایدیور . بو سببه ، شیمدی یه قدر ملیت ، مثلاً بجه مزله

هیچ بر مناسبتی اولمیان « آجیق قاپو سیاستی » و یا خود سیاست اقتصادی دهه کی « اصول حمایه » کی بر اسمدن عبارت اولدی؛ فرضاً صربستانک تشکنی یا لکزملیته عطف اتمک، تاریخی پک آز آ کلامقدر: ملیت اساسنک مجهول اولدینی زمانلرده ده حکومتلرینه تشکل اتمشدی! هر حالده دولت اولاجق بر ملت، سائق استقلالنک اسمی نه اولورسه اولسون، زمینله زمان وسویه بولونجه، اسارتدن محقق قورتولور. حتی قوه مسلحه مسئله سی، بر طاقم برلرده ده ملیت ایچون ملیت نظریه سنی چیکنه مشدر! بو صورتله اورالر، اون دو قوزنجی عصر دن ده اسکی زمانلره دوغرو ارتجاعه محکوم اولمش دیمکدی؛ بناءً علیه آوروپاده ملیت، قوتک عالم سیاستده پک مستعمل بر آلتدن عبارت قالمشدر.

اسماعیل هاشمی

عثمانلی تاریخ اجتماعیسنه دائر وثیقهلر:

سلیمان قانونینک صوک سنه لرنده

قلب آچه و اخراجات مسئله سی

سلطان سلیمان قانونی زماننده تجارتده حمایه اصولی جاری ایدی. داخل مملکتدن اجنبیلره ترکه، باقر و معدن صائلماسنه دقت ایدیلیردی. از جمله ولایتلرده خارجدن کلان تجار، مملک عثمانیه کتیردیکی امتعه یه مقابل امتعه آیر، بوضورتله التونک چیقماماسنه دقت ایدیلیردی. بومسئله یه دقت ایدلسی ایچون ارضروم بکربکیسنه آئیده کی حکم یازلمشدی:

« ارضروم بکربکیسنه حکم که

بوندن اقدام حکم شریف کوندریلوب یوقارو جانبه تجار طایفه سی کومش و التون اوانی سی ونقد آچه الوب کتمک منع اولنوب تاجر کتوردیکی متاعنه کوره کیرو متاع الوب کیده دیواصرم اولمش ایدی. حالیا بعض تجار طایفه سی کتوردکلری متاعلرین صائدوقلرندن صکره کیرو متاع المیوب جمله بهاسنه کومش الوب کسنه مانع اولز چیقوب کیدرلر دیو سده سعادتنه اعلام اولندی امدی بوبابده امر شریف کما کان مقرر اولغین بیوردوم که وصول بولدقده بوبابده دائماً اوکات وجهله مقید اولوب یوقارو جانبه اگر اوانی طریقله واکریمزی جهته امرمه مخالف کومش و التون کتمکدن حذر ایدوب یوللری ویا تجار مرور و عبور ایده جک محالری کوروب کوندریلن امرمه مغایر ایش اولقدن وکسنه یه حمایت اولقدن حذر ایده سن. صکره عذوک مقبول اولز. ا که کوره مقید اولاسن. فی ۲۲ شوال ۹۴۷. »

مع مافیله خارجدن کلن تجارک داخل مملکتدن التون اخراج اتمسینه ممانعت ایدلکه برابر تجارک سهولتله ایفای معامله ایلسنه دقت ایدیلیردی. تجاره ظلم ایدنلر تجزیه ایدیلیر، مملکتده تجارک رواج بولماسنی تأمین ایچون ارباب تجارت دائماً حمایه اولونوردی. بر دفعه پاسین سنجاق بکی تجارک لندن فضولی کوموش و باقر ضبط اتمک ایسته مش، سوء استعمالی استانبوله تبلیغ ایدیلر ایدلز، ارضروم بکار بکیسنه آئیده کی حکم کوندرلمشدی:

ارضروم بکربکیسنه حکم که

ارزنجان قاضیسی مکتوب کوندروب میزان حرب کومرکی امینی کلوب دیار شرقه کیدن تجار